

Warsztaty dla podlaskich gimnazjalistów

19 października 2010 roku w Białowieskim Parku Narodowym odbyły się warsztaty dla uczniów szkół gimnazjalnych województwa podlaskiego. Była to szczególna grupa - uczestnicy Konkursu Wiedzy Ekologicznej „Różnorodność biologiczna i formy ochrony przyrody w Polsce”, którzy będą reprezentować swoje placówki na etapie wojewódzkim konkursu.

Przedstawiciele podlaskich gimnazjów przybyli ze swoimi opiekunami do Białowieży, aby jak najwięcej dowiedzieć się na temat różnorodności biologicznej, ochrony przyrody w Polsce oraz zależności występujących w ekosystemach. Wykłady prowadzili pracownicy Białowieskiego Parku Narodowego i naukowcy z Zakładu Badania Ssaków PAN w Białowieży.

Wykład wprowadzający dotyczył różnorodności biologicznej. Dr Joanna Bober nie tylko przedstawiła różnorodność biologiczną naszego kraju, ale również wyjątkowe walory Puszczy Białowieskiej w tym względzie. A liczby mówią same za siebie - 12 000 gatunków zwierząt, czy choćby około 3000 gatunków grzybów, które możemy spotkać na terenie Puszczy Białowieskiej.

W jaki sposób należy tę różnorodność chronić, jakie formy ochrony stosować m.in. w celu utrzymania procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, czy zapewnienia ciągłości gatunków dowiedzieliśmy się z prezentacji mgr Hanny Schmidt. Uczniowie mieli okazję zapoznać się, w ogólnych zarysach, z historią ochrony przyrody w Polsce, której początki sięgają XI wieku. Już wtedy zdawano sobie sprawę z konieczności ochrony zasobów środowiska, a Bolesław Chrobry wydał zakaz polowania na największego z przedstawicieli rzędu gryzoni - bobra. Prezentacja uświadomiła uczniom, że to właśnie na terenie Puszczy Białowieskiej zachowały się fragmenty europejskiego lasu niżowego o największym udziale starych drzewostanów pochodzenia naturalnego. Stąd konieczność szczególnej ochrony tego cennego przyrodniczo terenu - różnymi formami ochrony objęto około 50 % obszaru Puszczy Białowieskiej, a Białowieski Park Narodowy, chroniący najcenniejsze jej fragmenty, powołano w roku 1921.

Po krótkiej przerwie - w trakcie której nie zabrakło okazji do spotkań i integracji młodych przyrodników, dr Katarzyna Daleszczyk opowiedziała o żubrze - nieodłącznym elemencie Puszczy Białowieskiej, symbolu ochrony przyrody w Polsce, gatunku uratowanym od zagłady. Pani Katarzyna, na co dzień obcująca z tymi wyjątkowymi ssakami, przedstawiła prace związane z restytucją gatunku, aktualne zagrożenia największych lądowych ssaków Europy, jak też różnorodne przedsięwzięcia w ramach nowatorskich programów ochrony. Dziś już wiemy, że dla zachowania istniejących populacji żubrów konieczne jest łączenie kompleksów leśnych - miejsc bytowania gatunku, za pomocą korytarzy ekologicznych.

Ryś eurazjatycki to rzadki gatunek kotowaty zamieszkujący Puszczę, zagrożony w skali Polski, choć stanowiący trofea myśliwych w innych europejskich krajach. Problemy z ochroną tego kota, wymagającą zachowania lasów ze starymi drzewostanami oraz ograniczenia polowań na sarny - główny składnik diety tego drapieżnika, zaprezentował dr hab. Krzysztof Schmidt z Zakładu Badania Ssaków PAN w Białowieży.

Dr Rafał Kowalczyk, również reprezentujący ZBS PAN, prowadził wieloletnie badania nad jenotem. W trakcie wystąpienia przedstawił ciekawostki z życia tego drapieżnika. A jest ich sporo - nie dość, że jenot to ssak „leniwy”, nie poczuwający się do obowiązku budowy własnych nor, a za to chętnie wykorzystujący nory borsuków, to na dodatek ten psowaty przybył do nas z dalekiej Azji i na terenie Puszczy zdążył się zadomowić. Z uwagi na plastyczność ekologiczną jenoty mają wielką szansę na dalszą kolonizację naszego kraju. Dr Kowalczyk nie tylko przybliżył nam biologię i etologię jenota, ale również zapoznał z problemem innych gatunków inwazyjnych oraz zagrożeniami, jakie mogą stanowić dla rodzimych gatunków flory i fauny, między innymi poprzez krzyżowanie się z blisko spokrewnionymi gatunkami rodzimymi czy też zmianę kompozycji gatunkowej środowiska.

W warsztatach uczestniczyło ponad 40 osób. To jedynie część gimnazjalistów, którzy 8 listopada będą współzawodniczyć o tytuł laureata Wojewódzkiego Konkursu Wiedzy. Życzymy im, aby przygotowali się jak najlepiej, tym samym byli świadomi wyjątkowości walorów przyrodniczych obszarów chronionych naszego województwa.

H. Schmidt
www.bpn.com.pl